

Jaarverslag 2023

Braille Autoriteit
voor de Nederlandse Taal

⠠⠠⠠ Braille
⠠⠠⠠ Autoriteit

contactadres:

Postbus 97603 – 2509 GA – Den Haag

tel: +31 70 2629294 | e-mail: contact@braille-autoriteit.org

IBAN NL52 ABNA 0523 6386 04 t.n.v. De Taalunie – Braille-Autoriteit

---

Inhoudsopgave:

1. Inleiding
2. Convenanthouders
3. Bijeenkomsten Besluitvormend Comité
4. Organisatie en activiteiten
5. Standaarden
6. PR & Communicatie
7. Financiën
  - 7.1 Ontvangsten en uitgaven
  - 7.2 Saldo
8. Tot slot

1 Inleiding

De organisaties die in Nederland en Vlaanderen betrokken zijn bij het lezen, produceren en onderwijzen van braille werken samen in de Braille Autoriteit. Deze organisaties (convenanthouders) willen werken aan heldere en toekomstbestendige standaarden en richtlijnen op het gebied van braille, zodat de kwaliteit van alle taaluitingen in braille wordt verbeterd.

Specifieke doelstellingen van de Braille-Autoriteit:

- a. Het ontwikkelen en vastleggen van braillestandaarden
- b. Het uitbrengen van een braillekeurmerk met een bijbehorende kwaliteitsmonitor
- c. Het verspreiden van de kennis over het brailleschrift in al zijn aspecten
- d. Het waarborgen van de betrokkenheid van de braillegebruikers.

Het besluitvormend comité (BC) voert de besturing en verdere ontwikkeling van de Braille Autoriteit uit. Het BC heeft het mandaat om namens convenanthouders besluiten te nemen en in operationele zaken op te treden als de Braille Autoriteit. In dit document doet het BC verslag van de voortgang en activiteiten in 2023.

2 Convenanthouders

Op 12 december 2017 is te Brussel het Convenant voor de Braille Autoriteit voor de Nederlandse Taal getekend. Via een addendum is de samenwerking binnen dit convenant verlengd voor de periode 2022 t/m 2024. Er zijn sinds de ondertekening van het convenant in 2017 een aantal organisaties van naam gewijzigd, afgesplitst of opgeheven. Sinds 2022 worden de volgende organisaties convenanthouders genoemd:

Namens de belangenorganisaties en gebruikersverenigingen

Brailleliga

Symfoon Vlaams blinden- en slechtziendenplatform

VEBES, Vereniging van Blinden en Slechtzienden,

Vlaams Oogfonds

Oogvereniging Nederland

Vereniging Onbeperkt Lezen

Nationale Stichting voor Blinden en Slechtzienden in Suriname (NSBS)

Namens de Bibliotheken en Dienstverleners

Luisterpuntbibliotheek vzw

Bibliotheekservice Passend Lezen

Namens het Onderwijs en Revalidatie

Centrum Ganspoel
Koninklijk Instituut Woluwe
Bartiméus
Koninklijke Visio

Namens de Productiecentra

Blindenzorg Licht en Liefde
Kamelego
Transkript
CBB
Dedicon

Algemeen

Taalunie

Partners van de Braille-Autoriteit

Het Besluitvormend Comité vindt het, met name bij het ontwikkelen en vaststellen van standaarden en richtlijnen voor het 8-punts braille, essentieel dat ook hulpmiddelenleveranciers zijn betrokken. In het convenant is omschreven dat voor werkgroepen naast convenanthouders ook deskundigen van daarbuiten kunnen participeren. Het Besluitvormend Comité is van mening dat er commitment moet zijn met de Braille Autoriteit en heeft daartoe het begrip “partner van de Braille Autoriteit” geïntroduceerd.

De volgende organisaties hebben zich als partner aangesloten bij de Braille Autoriteit:

Babbage te Roosendaal (NL)	- partner sinds 2019
Vispero te Barendrecht (NL)	- partner sinds 2019
Integra te Heverlee (B)	- partner sinds 2019
Lexima Reinecker Vision (NL)	- partner sinds 2019

Na 2019 hebben zich geen nieuwe partners meer aangemeld.

3 Bijeenkomsten Besluitvormend Comité

Het Besluitvormend Comité had in 2023 de volgende samenstelling:

- Bart Simons (Vebes), namens de Vlaamse braillegebruikers, voorzitter
- Monique Oudshoorn (Vereniging Onbeperkt Lezen) namens de Nederlandse braillegebruikers, secretaris
- Marcel Janssen (Visio) namens de Nederlandse onderwijsinstellingen, penningmeester

- Karin Samson (K.I.Woluwe) namens de Vlaamse onderwijsinstellingen
- Edwin Meijerinck (Dedicon) namens de Nederlandse producenten (tot 1 oktober 2023)
- Andrea Haklander (CBB) namens de Nederlandse producenten (vanaf 1 oktober 2023)
- Positie vacant namens de Vlaamse producenten (tot 1 maart 2023)
- Pieter Verstraete (Blindenzorg Licht en Liefde) namens de Vlaamse producenten (vanaf 1 maart 2023)
- Catia Cucchiarini (Taalunie)

De (administratieve) ondersteuning is in 2023 ondergebracht bij Vereniging Onbeperkt Lezen. Vereniging Onbeperkt Lezen brengt hiervoor geen kosten in rekening.

Het Besluitvormend Comité heeft in 2023 vier keer vergaderd. Om praktische redenen wordt afwisselend op locatie en online vergaderd. De vergaderdata waren:

- 30 januari (online)
- 8 mei (online)
- 18 september (online)
- 19 december (in Breda)

4 Activiteiten en ontwikkelingen

Het jaar 2023 was qua activiteiten een rustig jaar. Momenteel lopen er geen trajecten voor actualisatie van standaarden.

4.1 Activiteiten

Ontwikkelingen rondom standaarden:

- Afronding traject standaard 8-punts braille
- Standpunt wiskundenoteringen gepubliceerd op website

Bijeenkomsten:

Organisatie bijeenkomst Braillemuziek op 17 januari in Breda
 Bijwonen slotdag Braille Challenge Nederland op 1 april 2023

Gespreksonderwerpen;

Vorbereiding Braillesymposium 2024

Rol van de Braille Autoriteit op de Tactile Reading Conference in juni 2025

Toekomstig beheer geldmiddelen Braille-Autoriteit

Beslissingen:

Er komt geen -verbeterde- kwaliteitsmonitor. Het is te kostbaar en te omslachtig om een organisatie op te zetten die gevraagd en ongevraagd erop is ingericht om de kwaliteit van braille te controleren.

4.2 Ontwikkelingen

De ontwikkelingen bij Europees CEN-traject van werkgroep “tactile lettering”

CEN TC 293 WG 13 werkt aan een Europese standaard rond tactile lettering. We willen graag de expertise uit Vlaanderen en Nederland inbrengen in deze Europese werkgroep, maar dit verloopt via nationale standaardisatieorganisaties (NBN voor België en NEN voor Nederland).

NEN werpt onoverkomelijke financiële drempels op om een Nederlandse spiegelcommissie op te richten. In 2023 is een route gevonden om een expert uit Nederland (Andrea Hacklander) te laten deelnemen via de Duitse spiegelcommissie van DIN. Voor 2023 is besloten de kosten hiervoor (€1285) te financieren vanuit de Braille-Autoriteit.

Bart Simons is lid van deze CEN werkgroep via het Europese ANEC, the consumer's voice in standardisation.

Afstemming met andere standaarden/ standaardiseringsinstituten

Vanuit de Braille Autoriteit is contact gezocht met organisaties die werken met standaarden voor braille (zoals die van pharmabraille.com en World Braille Usage, NEN-normering). Het BC is van mening dat het belangrijk is dat de standaarden van de Braille Autoriteit gevolgd worden en dat dit aan deze organisaties kenbaar gemaakt wordt. Gebleken is dat niet alle organisaties hierover goed benaderbaar zijn (contactgegevens ontbreken of men leidt een “slapend” bestaan).

- In oktober 2023 biedt het NEN-normeringsinstituut na lang aandringen de verouderde NEN-normen voor braille niet meer aan. Het is nu zaak om de standaarden van de Braille Autoriteit beter bekend te maken omdat deze gelden als officiële normen voor Nederland. Dit is vooral belangrijk voor partijen die niet direct bij braille betrokken zijn, maar die braille willen toepassen. Met de implementatie van het VN-verdrag HANDICAP is te verwachten dat de toepassing van braille zal toenemen.

5 Voortgang standaardisering via werkgroepen

Standaardisering braille voor algemeen gebruik (6-punts braille)

Er ligt een versie “zespuntsbraillestandaard – versie 2019”.

Afgesproken is om vanaf 2021 de standaarden en richtlijnen voor 6-punts braille een aantal jaren ongemoeid te laten.

De standaarden en richtlijnen zijn gepubliceerd in een goed leesbaar overzicht, dat te vinden is op de website braille-autoriteit.org.

Belangrijk is dat het werk niet eindigt bij het publiceren van de standaard. De Braille Autoriteit zal zich sterk moeten maken bij producenten en leveranciers van brailleproducten om de standaard ook technisch toe te passen.

Standaardisering 8-punts braille

De eerste versie standaard “achtpunts brillestandaard - versie 2020” is vastgesteld. Dit is de standaard voor het weergeven van braille in het achtpuntssysteem in het Nederlandse taalgebied. In 2022 is de totstandkoming van een versie II tot afronding gekomen. Deze standaard moet de computergebruiker in staat stellen om alles wat op het computerscherm verschijnt, op de brilleleesregel te lezen en te noteren in de vorm van achtpuntsbraille. De standaard is een brilletabel die symbolen op het scherm “vertaalt” naar puntjespatronen op de brilleleesregel.

Standaardisering Kortschrift

Omdat er geen kortschrift meer wordt aangeleerd en ook niet meer wordt geproduceerd, ziet het Besluitvormend Comité het niet als een taak om een standaard voor kortschrift tot stand te brengen.

Standaardisering Rekenen en Wiskunde

Het Besluitvormend Comité heeft na consultatie van het veld besloten om af te zien van een traject om complexere wiskundige symbolen in braille te gaan noteren.

Standaardisering muziekbraille

In 2020 is binnen het Besluitvormend Comité gesproken over nut en noodzaak om als Braille Autoriteit ook te komen tot standaardisering van muziekbraille.

Misschien ligt de behoefte niet zozeer in het vastleggen van een standaard, maar meer om de teruglopende belangstelling voor bladmuziek in braille en de gevolgen die dat heeft voor muziekbeoefenaren met een visuele beperking.

Besloten is daarom om eerst een kick off bijeenkomst muziekbraille te organiseren met (ervarings-)deskundigen in Nederland en Vlaanderen. Deze bijeenkomst vond plaats in januari 2023.

6 PR & Communicatie

Een belangrijk aspect is het vergroten van de betrokkenheid en het aandacht vragen voor het bestaan en de werkzaamheden van de Braille Autoriteit. Het BC zal alle ontwikkelingen en nieuws uit de werkgroepen aandachtig volgen en deze zoveel mogelijk publiceren.

Er is een mailinglijst met daarin een onderscheid tussen groepen, zoals convenanthouders, partners en het brede veld/geïnteresseerden. Deze mailinglist wordt onderhouden en ingezet bij het versturen van digitale nieuwsbrieven.

Digitale Nieuwsbrieven algemeen

Op de verzendlijst in 2023 staan 203 contacten. In 2023 is slechts één nieuwsbrief verzonden in mei:

Over de inhoud: Bericht over de bijeenkomst over braillemuziek op 17 januari in Breda en terugkoppeling van de bijgewoonde slotbijeenkomst van de Braille Challenge die op 1 april werd gehouden. In deze nieuwsbrief ook informatie over versie 2 van de standaard voor 8-punts braille en berichtgeving over een video over braille die in Europees verband is gerealiseerd. Verder de stand van zaken over de brailleenormen bij het NEN-normeringsinstituut. Ook stuurden wij een link naar het jaarverslag 2022 en werd de toetreding tot het Besluitvormend Comité van Pieter Verstraete namens de Vlaamse producenten bekend gemaakt.

Digitale Nieuwsbrieven aan convenanthouders en Partners

Op de verzendlijst in 2023 staan 33 contacten. In 2023 is slechts één nieuwsbrief verzonden in november:

Over de inhoud: Bericht dat het Nederlands Instituut voor Normen (NEN) eindelijk gehoor heeft gegeven aan de oproep om de verouderde brailleenormen in te trekken. Verder het verzoek aan convenanthouders om de Braille Autoriteit beter bekend te maken in het netwerk en aandacht voor het position paper over Braille dat is gepubliceerd door de EBU.

Tot slot nog enkele korte berichten vanuit het Besluitvormend Comité over het Jaarplan 2023-2024 en over de personele wisseling binnen het Comité.

De Braille Autoriteit wordt regelmatig benaderd voor vragen op het gebied van braille, die niet helemaal passen binnen het taakveld van de Braille Autoriteit, maar wel relevant kunnen zijn. Op de website is daarom een rubriek 'vraag en antwoord' geïntroduceerd (<https://braille-autoriteit.org/vraag-en-antwoord>). Daarin publiceren we antwoorden op binnengekomen vragen over braille die niet direct met de standaarden verband houden.

7 Financiën

Het financiële kader is beschreven in het jaarplan 2023-24. De financiële afspraken gelden sinds de start van de samenwerking en zijn herbevestigd in het addendum. De beschikbare reserve maakt het niet nodig om in de periode 2022 tm 2024 aanvullende financiële middelen te genereren.

De Koninklijke Bibliotheek in Nederland is geen convenantpartner, maar heeft de samenwerking wel ondersteund en gestimuleerd met financiële middelen.

De Taalunie beheert de financiën en verzorgt de betaling van facturen.

Een overzicht van de inkomsten en uitgaven in 2023 is in deze paragraaf opgenomen. Dat er in het verslagjaar geen werkgroepen actief waren én er geen evenementen zijn georganiseerd is in de uitgaven terug te zien. Nu de Braille Autoriteit langer functioneert wordt meer duidelijk dat dit in de huidige opzet met een relatief beperkt budget mogelijk is.

7.1 Ontvangsten en uitgaven

		Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024
	Omschrijving			
Ontvangen in 2023:	Geen ontvangsten	0	0	0
Uitgaven in 2023:	Terugkerende kosten:			
	<ul style="list-style-type: none"> • Begeleiding werkgroep(en)	0	0	0
	<ul style="list-style-type: none"> • Deelname CEN-werkgroep "tactile reading"	0	1.284,00	1.500,00
	<ul style="list-style-type: none"> • Reis- en vacatie vergoedingen		262,80	500,00
	<ul style="list-style-type: none"> • Facilitaire onkosten	0	342,00	1.000,00
	<ul style="list-style-type: none"> • Disseminatie	0	0	2.500,00
	<ul style="list-style-type: none"> • Projectsecretariaat en representatie	0	50,00	500,00

	• Hosting en onderhoud website	370,94	401,20	1.250,00
	Eenmalig:			
	• Braillesymposium 2024			15.000,00
	• Implementatie standaarden in Liblouis	3.872,00		
	• Feestelijke bijeenkomst ivm bestuurswisseling	1.763,68		
	• Tweejaarlijks event (bijeenkomst Muziek en Braille)		1.319,28	
		-----	-----	-----
		€ 6.006,62	€ 3.659,28	€ 22.250,00

7.2 Saldo

	Budget op 1 januari	160.338,80	€ 154.332,19
	Uitgaven	-/- 6.006,62	-/- 3.659,28
		-----	-----
	Saldo op 31 december	€ 154.332,19	€ 150.672,91

8 Tot slot

De samenwerking startte in aanvang voor de periode 2018-2020, waarbij de intentie was dit initiatief om te bouwen tot een structurele samenwerking, waarbij werkzaamheden en bekostiging duurzaam geborgd zijn. In 2021, een tussenjaar, zijn afspraken gemaakt voor het vervolg. Er is niet gekozen voor een structurele samenwerking, maar voor een verlenging van de samenwerking van telkens 3 jaar op basis van de financiële middelen die resteren uit de eerste convenantperiode. In jaarplannen zullen de activiteiten voor dat jaar worden beschreven en een doorkijkje worden gegeven in de ambities voor de volgende jaren. Er ligt een actueel jaarplan 2023-2024.

Er zijn nog een aantal opdrachten die in het kader van dit jaarplan moeten worden uitgewerkt, waar een standpunt over moet worden ingenomen of die beter of anders kunnen:

- Na de laatste editie in 2019 wordt er in november 2024 weer een braillesymposium georganiseerd.
- Er is behoefte aan richtlijnen voor de opmaak van publicaties in braille. Er zijn blijkbaar verschillende manieren waarop de producenten werken. Voor deze aanpak lijkt het niet zozeer nodig dat er een werkgroep wordt opgericht, maar wel is het belangrijk dat brailleproducenten hierover samen met ervaringsdeskundigen in gesprek gaan. Mogelijk moet hiervoor een projectleider worden aangesteld.
- Onderzoeken of we het IPA-braille (fonetisch braille) ook kunnen introduceren voor het Nederlandse taalgebied.
- Er moet nog een nieuwe technisch beheerder van de website worden gevonden.